

stika je njih glavni znak. Vsadil je tudi precej „vojašniških rožic“, dehtečih in nedehtečih: „Ne delajte mi tako duhovitega obraza, kakor bi bili pravkar spisali veseloigro za gledališče dresiranih bolha!“ „Če bi bil tako dolg kakor si neumen, gorila, bi si lahko sede prižgal viržinko na solncu!“ — Takih je precej, preveč. — To pa je gotovo: vojaško življenje pozna Murnik jako dobro in načelno je prav, da ga je uvedel v naše slovstvo; a še bolj prav nam bo, ko bi se ga (morda se ga bo!) lotil v njega globinah resno ali smešno. „Vojaške humoreske“ se kretajo vse in povsod le na površju . . . Dobro pa je sovražnik boljšega.

Posebno hvalo zasluži Murnikova skrupuloznost napram samemu sebi in napram glavnemu njegovemu sredstvu humorosti, napram jeziku. Vestnost in izlikanost se očituje na vsaki strani; čim redkejša je dandanašnji, tem zaslužnejša je.

Dr. Jos. Tominšek.

Spisi Mišjakovega Julčka. I. zvezek z 11 slikami. V Ljubljani, 1909. Last in založba „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“. Natisnila „Učiteljska tiskarna“. Cena lično vezani knjižici 1 K, po pošti 10 h več. — Knjižica prinaša sedmero ličnih pripovedic, ki bodo gotovo prijale mladini, kateri so namenjene in iz katerih se bo navzela otroška duša marsičesa dobrega.

Tolstoj in njegovo poslanstvo. Spisal Ernest Howard Crosby. Z dovoljenjem založnika iz angleščine preložil Ljudevit Furlani. Založila „Zvezna trgovina“ v Celju 1908. Cena broširani knjižici 70 h, po pošti 10 h več. — Knjižico priporočamo vsem čestilcem velikega Rusa, ker se seznanijo v njej z njegovim duševnim razvojem in bodo potem tudi njegova dela bolje umevali. Na umetniško stran delovanja Tolstega se knjižica seveda le malo ozira, pač, ker je Tolstoj svojo umetnost sam obsodil in zavrzel. Ne dvomimo, da bodo zrna njegovih naukov še kdaj vzkli in tudi sad obrodila, toda zdaj še velja Tolstoj po našem mnenju več kot umetnik in kot pisatelj znamenitih romanov nego kot filozof. Vsekakor bi bilo za slovanski živelj nevarno, če bi zmagali nazori Tolstega samo na Ruskem in ne obenem tudi po drugi Evropi! Knjižico diči tudi slika Tolstega.

Spomen-spis Silviju Strahimiru Kranjčeviču. Sarajevo 1908. Cijena K 1.—. Tragična usoda je zadela globokočutnega in priljubljenega hrvaškega pesnika Kranjčeviča. Vsa literarna javnost je slavila v pretekli jeseni petindvajsetletnico njegovega pesnikovanja, razni listi so donášali o njem prigodne spise in so mu želeli še mnogo let plodovitega delovanja, kar je 29. oktobra l. 1908. nemila smrt slavjenčeva prekinila vse slavje. Jedro slavnostnih spisov je moglo ostati neizpremenjeno, le duševna dispozicija piscev in bralcev je prešla iz čestitajoče vznesenosti v tugovanje. — Med žalnimi elegijami pa se je kmalu pričel oglašati tudi drug, neprijeten ton: vršil se je prikrit in neprikrit boj za osebo umrlega pesnika, prisvajale so si ga razne stranke na isti mučni način, kakor smo to doživeli tudi že mi Slovenci o izvestnih prilikah in neprilikah.

Prav zato omenjam spomen-spis njemu. Objavljen je bil najprej v sarajevskem časopisu „Beharu“ in je bil ponatisnjen še pred pesnikovo smrtjo, tako da se ona bodoča borba ne kaže v njem niti v senci in ne kviri užitka ter ne pretvarja sodbe. Ako si pripišemo vanj datum pesnikove smrti, imamo v rokah v jedru vse, kar je potrebno vedeti o pesniku, pripadajočem že zgodovini. V raznih člankih se razpravlja teoretično o Kranjčeviču: Milaković mu je spisal pregleden životopis, Dvorniković razpravlja o filozofiji Kranjčevičeve poezije, Dlustuš o njem kot vzgojitelju, Kranjčevičeva soproga Ela mu je spisala ljubek odlomek iz nje-

govega življenja („Moj Silvije“) itd. Prigodne pesmi raznih častilcev prekinjajo strokovne spise. — Knjižico diči pesnikova slika; v sliki vidimo tudi rojstno mesto pesnikovo, Senj, in njegovo rojstno hišo. Rojen je bil Kranjčević leta 1865.; gimnazijske nauke je dovršil v Senju, nato je študiral bogoslovje v Senju in v Rimu, a je izstopil in se posvetil učiteljskemu stanu. Služboval je po raznih krajih, naposled v Sarajevu (tu je bil tudi sourednik „Nade“), kjer je umrl kot profesor učiteljske in vodja trgovske šole.

Dr. Jos. Tominšek.

Ante (Miroljub) Evetović. Sretni i nujni časi. Pjesme. Vlastita naklada 1908. 1 K. — Skromnost tega pesnika nam je kaj simpatična; saj smo pri pesnikih, če so bili vsaj dvakrat, trikrat natisnjeni, vajeni vsega prej nego skromnosti. Naš pesnik pa že začenja z verzi: „Smierne ove pjesme moje, malu kitu šarna cvieća, tebi šaljam, mili rode!“ Vendar ima s svojimi pesmimi neznansko veselje; kajti dobro polovico jih je posvečenih njegovemu lastnemu pesnikovanju: pesmi o pesmih! Dobesedno mu verjamemo, da je bavljenje s poezijo zanj največja naslada; kakor majka rada govori o svojem detetu, tako on o svojih pesmih. — Ker se torej toliko bavi s samim seboj, je umevno, da išče samote; manj umevno pa nam je, da bi tudi n. pr. goloba vleklo „bolno srce“ v samoto (str. 7.)! — Samota je polsestra tuge, zato je objela tudi našega pesnika: sam pravi (str. 30.); da je najlepše pesmi peval „u obliku suza“. — Objektivne snovi njegovih pesmi so: malce ljubavi, oživljena priroda, ptice in cvetlice, domovina in Bog.

Prav čedkane pesmi, odsev blagega srca, veroizpoved dobrega človeka, ki zna čutiti in misliti, ki je zadovoljen s tem, kar ima, in radodarno deli imetje s sobrati!

Dr. Jos. Tominšek.

Горски Вијенац владике црногорскога Петра Петровића Његоша. Пето издање с коментаром Милана Решетара. У Београду. 1909. Цијена 2-50 Din. Ta Rešetarjeva peta belgrajska izdaja „Gorskega venca“ je za nas zato zanimiva, ker se na njen komentar opira slovenski prof. Peruška prevod, ki smo o njem poročali lani. Po predgovoru se ta izdaja razlikuje od druge (tretja in četrta sta bili neizpremenjeni) poglavitno v tem, da prinaša životopis pesnikov, dočim je izpuščen pregled vsebine „Gorskega venca“. To nadomestilo je vsekakor zelo umestno; kajti baš o pesniku želimo slišati kaj natančnejšega, njegovo delo si itak ogledamo sami.

V pregledu prevodov „Gorskega venca“ pravi M. Rešetar na str. 58. uvoda: „Vrlo je dobar slovenski prijevod prof. Rajka Peruška“; iz vsebine se spozna, da je izmed prevodov v slovanske jezike baš ta slovenski najboljši; ruski se na primer imenuje „pravo strašilo od prijevoda.“ — Slovenci, ki bodo segli po izvorniku, naj si torej omislijo Rešetarjevo izdajo.

Dr. Jos. Tominšek.

Glasba.

Novi akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno godbo. Urejuje dr. Goj. Krek. Založništvo: L. Schwentner, Ljubljana. Cena letoletno 8 kron, polletno 4-50 kron. Vsebinska 4. številka VIII. letnika tega prelpega glasbenega lista je